

УДК 378.14:331.103.2
DOI 10.31654/2663-4902-2019-PP-3-23-30

Завидівська О. І.

кандидат економічних наук, доцент, докторант Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка, доцент кафедри економіки та менеджменту Львівського державного університету фізичної культури імені І. Боберського

**СУЧАСНІ ІДЕЇ ЗМІСТУ КОМПЛЕМЕНТАРНО-ІНТЕГРАТИВНОГО
НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ: ФОРМУВАННЯ
ЗДОРОВ'ЯОРІЄНТОВАНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ НАВИЧОК**

Теоретично обґрунтовано сучасні ідеї змісту комплементарно-інтегративного навчання майбутніх менеджерів через необхідність формування у них здоров'яорієнтованих управлінських навичок. Розкрито сутність комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у змісті педагогічної технології формування готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації. Виокремлено й уніфіковано спеціальні, системні принципи, що будуть слугувати дієвим механізмом для створення комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у змісті здоров'яорієнтованої технології фахової підготовки студентів-управлінців. Здійснено аналіз ідей реалізації комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у системі професійної освіти майбутніх менеджерів, що дозволить поєднати і використовувати дієві багатofункціональні концепти здоров'яорієнтованого навчання.

Декларовано новий підхід до процесу передачі і засвоєння знань, вмінь і навичок як альтернативу традиційній системі. Йдеться про необхідність подолання розриву між тими знаннями, що отримують студенти і тими вміннями, що їм будуть необхідні для здоров'яорієнтованої управлінської діяльності. Констатовано, що концепція змістовної комплементарної інтеграції дає поштовх для розуміння на проблемному рівні змісту фахових компетенцій студентів-управлінців і можливість для формування у них навичок здоров'яорієнтованого управління.

Ключові слова: комплементарно-інтегративне навчання, майбутні менеджери, навички здоров'яорієнтованого управління, педагогічна технологія, здоров'яорієнтоване середовище, організація.

Постановка проблеми. Епоха сьогодення вирізняється тим, що стійкий розвиток цивілізації передбачає єдність економічної, природної і соціальної сфери життєдіяльності, а суспільний розвиток розглядають з позиції коеволюції і взаємодії [4]. Найбільший відбиток це накладає на розвиток системи освіти, адже лише зміна свідомості молодого покоління дозволить кардинально змінити підходи і свідомість щодо необхідності здоров'яорієнтованої діяльності на всіх рівнях і у всіх сферах [8]. Науковцями все частіше вивчаються взаємозв'язки, взаємовпливи економічного і людського розвитку, наголошується на необхідності збереження біосфери [6]. Від ефективності сфери управління залежить багато факторів як економічного розвитку, так і людського. Система професійної освіти майбутніх менеджерів визначає якість і формує інтелектуальний капітал сфери управління.

Суспільні зміни і впливи змінюють пріоритети і концепцію системи професійної освіти майбутніх менеджерів [2]. На сьогодні виникла потреба у вдосконаленні змісту соціальної складової, у запровадженні концепції комплементарно-інтегративного навчання здоров'яорієнтованому управлінню. Сучасна система підготовки майбутніх менеджерів має сприяти формуванню у них нового мислення, нового здоров'яорієнтованого стилю управлінської діяльності, етичних норм, нових поглядів на зміст професії і виконання професійних обов'язків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам самозбереження здоров'я громадян України, охорони праці, вдосконалення професійної підготовки менеджерів присвятили свої праці Л. Гумільов, С. Кізян, М. Небава, О. Адлер, І. Заюков, В. Савченко, Л. Дементій та інші. Проблеми модернізації сучасної освіти досліджено у наукових розробках І. Зязюна, О. Падалки, О. Пехоти, А. Нісімчука та інших. Технологіям здоров'язбереження присвячені праці М. Носка, О. Дубогай, Е. Вільчковського, Є. Приступи, Н. Завидівської та інших. Методологію управління, теорію і практику становлення комплементарних систем вивчали Б. Герасимів, О. Анісімов, І. Галковська та інші. Проблеми реалізації конкурентних переваг ведення бізнесу в умовах формування комплементарної стратегії досліджували Л. Глухих та Д. Родин. Ідея комплементарності в педагогіці стала предметом досліджень Т. Юзефавічус, а вивченням проблеми управління і розвитку персоналу займається В. Савченко та інші.

Виходячи з означеного, проблемі створення та впровадження в систему професійної освіти новітніх технологій здоров'язбереження присвячені численні дослідження, однак у більшості із них фокусуються лише на окремих питаннях. Залишається недостатньо дослідженим феномен комплементарності у системі професійної освіти майбутніх менеджерів для формування у них здоров'яорієнтованого управлінського світогляду.

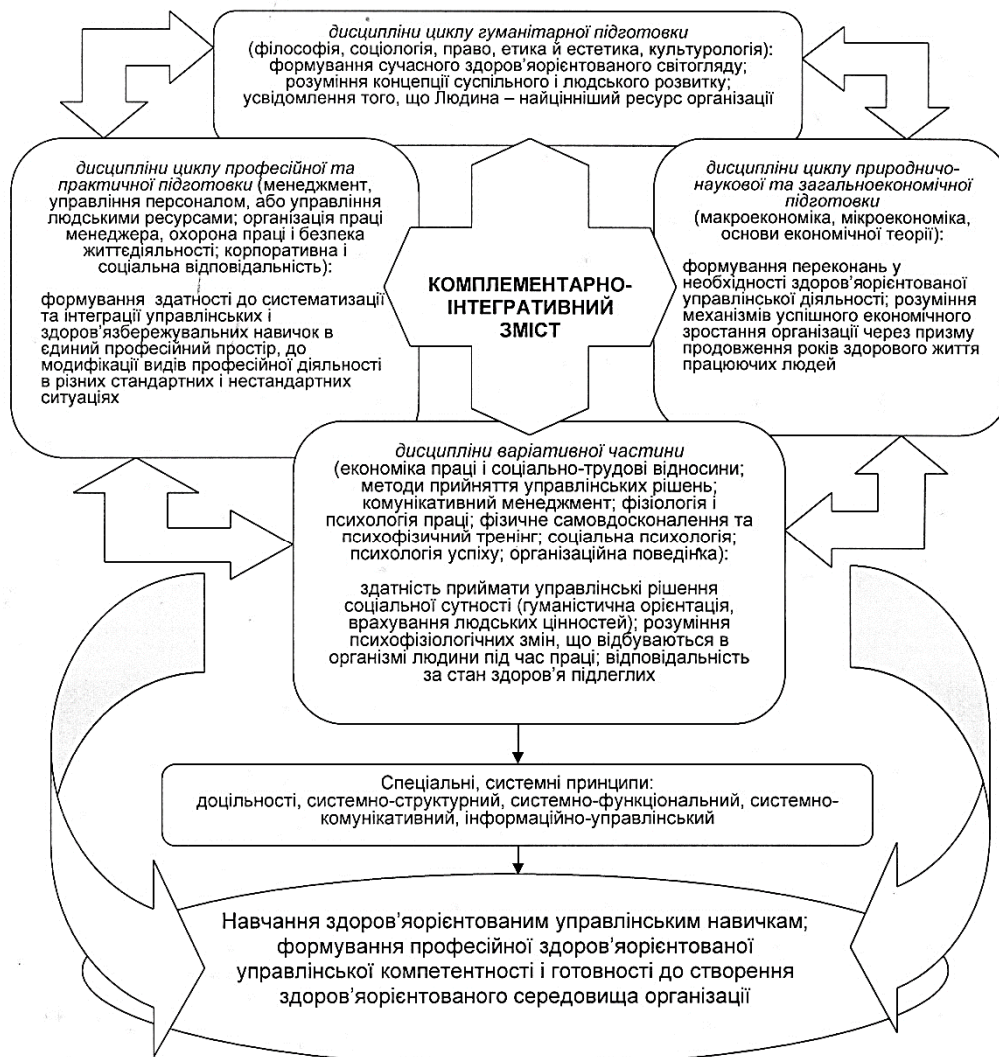
Мета роботи – теоретично обґрунтувати сучасні ідеї змісту комплементарно-інтегративного навчання майбутніх менеджерів через необхідність формування у них здоров'яорієнтованих управлінських навичок. Для досягнення мети ставилися **завдання**: розкрити сутність комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у змісті педагогічної технології формування готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації; виокремити й уніфікувати спеціальні, системні принципи, що будуть слугувати дієвим механізмом для створення комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у змісті здоров'яорієнтованої технології фахової підготовки студентів-управлінців; здійснити аналіз ідей реалізації комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у системі професійної освіти майбутніх менеджерів, що дозволить поєднати і використовувати дієві багатофункціональні концепти здоров'яорієнтованого навчання.

Виклад основного матеріалу. У змісті професійно важливих дисциплін навчального плану слід реалізовувати ідею про необхідність розвитку креативності в здоров'яорієнтованій управлінській діяльності майбутніх менеджерів. Креативні підходи до організації навчально-пізнавальної професійної складової змісту освітніх програм мають стати звичною справою і передбачати постійну зміну суспільних процесів. Відбір і структурування сукупності завдань, вправ, проблемних ситуацій мають враховувати логіку людського розвитку. Слід пам'ятати, що великі бізнес-проекти творять і реалізують люди, а економічне зростання компаній залежить від їхньої працездатності і продуктивності праці, що визначаються рівнем здоров'я [5; 9].

З позиції необхідності формування у майбутніх менеджерів готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища через домінування людиноцентризму у сучасній системі управління слід зазначити, що дисципліни навчальних планів змістово можуть сприяти вирішенню цієї проблеми у разі використання комплементарно-інтегративних педагогічних механізмів. Метою такого навчання майбутніх менеджерів є формування цілісної професійної компетенції здоров'язбереження. Дефініція "комплементарність" у нашому дослідженні означає взаємодоповнення, а "інтеграція" – об'єднання в єдине ціле розрізнених частин дисциплін, що змістово можуть вплинути на формування у студентів-управлінців готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації. Йдеться про уніфікацію змісту фахової підготовки через гуманізацію, соціалізацію, міждисциплінарність і фундаменталізацію змісту виокремлених дисциплін для встановлення взаємозв'язків на основі синергетики. Таких дисциплін у навчальних планах є достатньо, однак все залежить від того, що вкласти у зміст освітніх програм і як викладати, яку педагогічну технологію використовувати у системі професійної освіти майбутніх менеджерів.

На нашу думку, професійна освіта сучасного менеджера має передбачати використання комплементарно-інтегративного змісту, що означає доповнення і

об'єднання однієї дисципліни методологією, елементами іншої. Таки чином, можна домогтися цілісності пізнавального процесу формування навичок здоров'язбереження студентів-управлінців на основі встановлення взаємозв'язків між штучно розділеними компонентами наук і педагогічного процесу (рис. 1).

Рис. 1. Сутність комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у змісті технології формування готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації

Комплементарно-інтегративна сутність фахового навчання студентів-управлінців дозволяє проєктувати процес формування готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації на основі створення відповідного міждисциплінарного змісту і дає можливість викладачам об'єднати педагогічні функції складових різних наук в єдине ціле. Комплементарна педагогіка сприяє з'єднанню як міжпредметних, управлінських, так і внутрішньопредметних, технологічних зв'язків [10]. За допомогою такого підходу можна подолати денатуралізацію у процесі формування здоров'яорієнтованих управлінських навичок майбутніх менеджерів і сприяти досягненню природничої, соціальної доцільності та зближенню з життям змісту їхньої професійної освіти.

Аналіз основних, загальноприйнятих принципів дидактики дозволяє виокремити й уніфікувати ті з них, що будуть найдієвішими, на нашу думку, у процесі створення комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у змісті здоров'яорієнто-

ваної технології фахової підготовки студентів-управлінців. Так, спеціальними, системними принципами у цьому сенсі є:

- принцип доцільності, що визначає обґрунтовану необхідність використання спеціально обраного змісту фахових дисциплін; можливість на основі міждисциплінарних зв'язків створення цілісного навчально-методичного комплексу. Передбачає орієнтацію лише на дієві освітні, виховні і розвивальні прийоми здоров'яорієнтованого навчання і реалізується у взаємозв'язку всіх компонентів технології фахової підготовки студентів-управлінців;

- системно-структурний принцип, що передбачає взаємозв'язок різних компонентів (засоби навчання та їх комплекси). Компоненти внутрішньої організації, структури системи професійної підготовки майбутніх менеджерів є відносно самостійними і диференційованими. Через необхідність здоров'яорієнтованого змісту фахових дисциплін зазначені компоненти вирізняються специфічними властивостями, відіграють особливу роль у процесі навчання та виховання;

- системно-функціональний принцип, що характеризує компоненти системи професійної підготовки студентів-управлінців і вказує на наявність певних функцій у структурі цієї системи. Функціонування системи фахової підготовки майбутніх менеджерів загалом є результатом інтегрування здоров'яорієнтованих навчальних функцій, окремих її компонентів;

- системно-комунікативний принцип, що характеризує можливість здійснення внутрішніх (у межах системи, тобто однієї дисципліни) та зовнішніх (з іншими системами – іншими навчальними дисциплінами) взаємозв'язків. Важливою у цьому контексті є багаторівнева організація здоров'яорієнтованого змісту завдань і цілей на різних етапах навчання;

- інформаційно-управлінський принцип, що має забезпечити цілісне засвоєння фахових дисциплін навчального плану. Цього можна досягти лише за наявності системи, де інтегративно поєднано властивості організаційно-педагогічних умов навчання, функції педагогічних компонентів і змісту. При цьому виникають нові інтегративні якості здоров'яорієнтованої системи професійної підготовки майбутніх менеджерів, що не є простою сумою властивостей.

Комплементарно-інтегративне (синтезуюче) фахове навчання у контексті нашого дослідження базується на створенні освітньої практики на основі поєднання різних методологій. За таких умов метою стає формування цілісної картини світу у сфері управління. Комплементарність та інтеграція теоретичного і практичного матеріалу, методик, форм навчання при такому підході спрямована на формування у майбутніх менеджерів універсальних і одночасно мобільних знань через розвиток у тісному взаємозв'язку інтелектуальних, когнітивних і творчих сторін здоров'яорієнтованих управлінських навичок [11; 12].

Слід зазначити, що використання головних ідей комплементарно-інтегративного здоров'яорієнтованого навчання у системі професійної освіти майбутніх менеджерів дозволяє певною мірою поєднати і використовувати різноманітні багатофункціональні концепти:

- *орієнтація навчання на особистість*. Студент є головною цінністю педагогічного процесу, де відбувається як його розвиток, так і розвиток викладача. Особистісний підхід за таких умов спрямовано не лише на розвиток кожного окремого студента, а також і на формування загальних, соціально необхідних професійних навичок здоров'яорієнтованого управління в умовах організації;

- *узагальнення структур різних дисциплін і способів діяльності*. Йдеться про оволодіння знаннями на основі засвоєння закономірностей, загальних принципів, поєднання навчального матеріалу. Необхідно вивчати взаємозв'язки, визначити спільні тенденції у змісті тем, що вивчаються, використовувати творчий підхід, фундаменталізацію і регламентацію;

- *орієнтація на врахування сенсу мотивів у навчанні*, що спонукатимуть студентів-управлінців до здоров'яорієнтованого управління у майбутньому (поділяються на внутрішні і зовнішні). Це дозволяє більшою мірою використовувати організаційний підхід і скеровувати майбутніх менеджерів у потрібне русло пізнання тих чи інших здоров'язбережувальних процесів;

– *системність у професійній освіті майбутніх менеджерів за умови інтегративного навчання* дозволяє сформувати у їхній свідомості взаємозв'язки різних наук нової якості – здоров'яорієнтованого мислення;

– *інтеграція змісту дисциплін* сприяє активізації проблемного здоров'яорієнтованого навчання, що мотивує студентів до пошуку оптимального управлінського рішення і базується на необхідності творчої ініціативи;

– *рефлексивна діяльність*, тобто формування навичок для усвідомлення мотивів здоров'яорієнтованого управління, підбору таких методів прийняття управлінських рішень, що дозволяють визнавати власні помилки і дослухатися до підлеглих;

– *діалогічність*, що навчає дослухатися до думки інших людей і лише тоді здійснювати якісь управлінські дії, що не шкодитимуть здоров'ю підлеглих та сприйматимуться ними як найбільш ефективні й оптимальні.

На нашу думку, змістовна комплементарна інтеграція у системі професійної освіти майбутніх менеджерів сприяє не лише формуванню здоров'яорієнтованих управлінських навичок, а й дозволяє постійно удосконалювати методики і технології викладання. Комплементарні, інтегративні, системні знання, вміння і навички, що за таких умов отримують студенти-управлінці, забезпечать їм здатність до ефективнішого використання набутих компетенцій у майбутній професійній діяльності [1; 3].

При створенні комплементарно-інтегративних взаємозв'язків у змісті технології формування здоров'яорієнтованих управлінських навичок важливим аспектом є також врахування педагогічних прийомів щодо адекватності змісту фахових дисципліни; науковості; логіко-дидактичної послідовності навчального матеріалу; методичної технологічності (новизна змісту, засобів, методів і форм навчання) [7]. Йдеться про використання здоров'яорієнтованої технології навчання, що містить: логіко-дидактичну, процесуальну, матеріально-джерельну і організаційно-управлінську складові через мотиваційну стимуляцію студентів-управлінців.

За таких умов, на нашу думку, фахове навчання майбутніх менеджерів сприятиме вихованню у них світогляду, що характеризується:

✓ ергономічністю (залежність безпеки, психофізіологічної адаптивності, надійності, комфорту працівників від прийнятих менеджером управлінських рішень, хронометричної відповідності та естетичності);

✓ організаційно-виробничою технологічністю (уніфікація та стандартизація, економічність, безпечне управління для збереження здоров'я людей);

✓ прогностичністю (аналіз науково-технічних досягнень науки для розроблення і впровадження здоров'яорієнтованих технологій в умовах організації).

Динамізм сучасної цивілізації, нарощування культурного баласту, зміцнення соціальної ролі особистості та її потреб, гуманізація і демократизація суспільства, інтелектуалізація трудових процесів, швидкі зміни техніки і технологій передбачають заміну формули освіти. Вислів "освіта на все життя" поступово замінює формула "освіта через все життя".

Висновки. Говорячи про розвиток системи менеджменту в нашій державі, ми спостерігаємо два взаємопов'язані аспекти: з одного боку, менеджери мають прагнути до саморозвитку, розширення управлінської майстерності, а з іншого – будь-яка організація зацікавлена у висококваліфікованих управлінцях. В ідеалі ці фактори мають збігатися, а не суперечити один одному, що необхідно розуміти при створенні базової технології здоров'яорієнтованої професійної освіти майбутніх управлінців. Ця формула диктує новий підхід до процесу передачі і засвоєння знань, вмінь і навичок та є альтернативою традиційній системі. Головна мета – подолати розрив між тими знаннями, що отримують студенти, і тими вміннями, що їм будуть необхідні для управлінської діяльності. Освіта через розуміння змісту професійної діяльності і безпосередню діяльність, роботу. Такий концепт дозволяє подолати розрив між теорією і практикою у системі професійної освіти студентів-управлінців. З огляду на це важливим аспектом є виокремлення спеціальних організаційно-педагогічних умов організації такого навчання, що дозволить сформувати у студентів-управлінців здатність виконувати складні управлінські завдання, пов'язані з необхідністю збереження здоров'я працівників у майбутньому.

Концепція змістовної комплементарної інтеграції, виокремлені теоретичні положення та методичні аспекти мають суттєве значення для формування світоглядних орієнтирів, спрямованих на подолання застарілих стереотипів системи професійної освіти майбутніх менеджерів. Це дає поштовх для розуміння на проблемному рівні змісту фахових компетенцій студентів-управлінців і можливість для створення педагогічної технології формування їхньої готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації.

Подальшого вивчення вимагають теоретичні положення і методичні аспекти перетворення педагогічних систем у масштабах глобального розвитку професійної освіти майбутніх менеджерів, що забезпечить гнучкість освоєння реалій і потреб здоров'яорієнтованого управління.

Література

1. Галковская И. В. Теория и практика становления комплементарных образовательных систем: монография. Москва, 2004. 246 с.
2. Герасимов Б. Н. Методология управления: основания, предпосылки, содержание. *Экономика и бизнес: теория и практика*. 2016. № 12. С. 18–23.
3. Глухих Л. В., Родин Д. Я. Проблемы реализации конкурентных преимуществ ведения бизнеса в рамках формирования комплементарной стратегии. *Региональная экономика: теория и практика*. 2014. № 36. С. 2–8.
4. Гумільов Л. Н. Етногенез і біосфера Землі. Санкт-Петербург: Кристал, 2001. 642 с.
5. Дементій Л. В., Юсіна Г. Л., Чижиков Г. І. Охорона праці в галузі. Краматорськ: ДДМА, 2006. 296 с.
6. Завидівська Н. Н., Завидівська О. І. Якість життя як основа для розвитку людського капіталу в умовах активізації глобалізаційних процесів. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України* (м. Київ): зб. наук. пр. 2013. № 3 (18). С. 300–304.
7. Мирошник И. М. Координационная парадигма развития и высокие гуманитарные технологии. *Вестник физиотерапии и курортологии*. 2012. № 1. С. 50–62.
8. Носко М. О., Гаркуша С. В., Воеділова О. М. Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні: монографія. Київ: СПД Чалчинська Н. В., 2014. 300 с.
9. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2002. 351 с.
10. Юзефовичус Т. А. Комплементарная педагогика: монография. Москва: ИИУ МГОУ, 2017. 177 с.
11. Zavydivska N., Zavydivska O. Health management as component of modern higher education system. *Knowledge – economy – society: Copyrighnt by the Crakov University of Economics*. Crakov, 2014. P. 239–241.
12. Zavydivska O. I., Zavydivska N. N., Khanikiants O. V. Self-management as a condition for creating a health culture among students. *Journal of Physical Education and Sport(JPES)*. 2016. Vol. 16 Supplement Issue (1), Art 93. P. 592–597. doi: 10.7752/jpes.2016.s1093

References

1. Galkovskaja, I.V. (2004). *Teorija i praktika stanovlenija komplementarnyh obrazovatelnyh sistem* [Theory and practice of formation of complementary educational systems]. Moskva [in Russian].
2. Gerasimov, B.N. (2016). Metodologija upravljenja: osnovanija, predposylki, sodержanie [Management methodology: grounds, prerequisites, content]. *Ekonomika i biznes: teorija i praktika – Economics and business: theory and practice*, 12, 18–23 [in Russian].
3. Gluhih, L.V. & Rodin, D.Ja. (2014). Problemy realizacii konkurentnyh preimushhestv vedenija biznesa v ramkah formirovanija komplementarnoj [Problems of realization of competitive advantages of doing business within the formation of a complementary strategy]. *Regionalnaja ekonomika: teorija i praktika – Regional Economics: Theory and Practice*, 36, 2–8 [in Russian].

4. Gumilov, L.N. (2001). *Etnogenez i biosfera Zemli* [Ethnogenesis and biosphere of the Earth]. Sankt-Peterburh: Krystal [in Russian].
5. Dementiy, L., Yusina., G. & Chizikov, G. (2006). *Okhorona pratsi v haluzi* [Occupational Health in]. Kramatorsk: DDMA [in Ukraine].
6. Zavydivska, N.N. & Zavydivska, O.I. (2013). Yakist zhyttia yak osnova dlia rozvytku liudskoho kapitalu v umovakh aktyvizatsii hlobalizatsiinykh protsesiv [Quality of life as a basis for the development of human capital in the context of the activation of globalization processes]. *Visnyk Universytetu bankivskoji spravy Natsionalnoho Banku Ukrainy – Bulletin of the National Bank of Ukraine's Banking University*, 3 (18), 300–304 [in Ukraine].
7. Miroshnik, I.M. (2012). Koordinacionnaja paradigma razvitija i vysokie gumanitarnye tehnologii [Developmental coordination paradigm and high humanitarian technologies]. *Vestnik fizioterapii i kurortologii – Journal of Physiotherapy and Spa*, 1, 50–62 [in Russian].
8. Nosko, M., Harkusha, S. & Voyedilova O. (2014). *Zdoroviazberezhuvalni tehnologii u fizychnomu vyhovanni* [Health-saving technologies in physical education]. Kyiv: SPD Chalchynska N. V. [in Ukraine].
9. Savchenko, V. (2002). *Upravlinnia rozvytkom personal* [Personnel development management]. Kyiv: KNEU [in Ukraine].
10. Juzefavichus, T.A. (2017). *Komplementarnaja pedagogika* [Complementary pedagogy]. Moskva: IIU MGOU [in Russian].
11. Zavydivska, N. & Zavydivska, O. (2014). Health management as component of modern higher education system. *Knowledge – economy – society: Copyringht by the Crakov University of Economics* [in Poland].
12. Zavydivska, O., Zavydivska, N. & Khanikiants O. (2016). Self-management as a condition for creating a health culture among students. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. Vol. 16, 1, 93, 592–597. doi:10.7752/jpes.2016.s1093 [in Poland].

Завыдивская О. И.

кандидат экономических наук, доцент, докторант Национального университета "Черниговский коллегийум" имени Т. Г. Шевченко, доцент кафедры экономики и менеджмента Львовского государственного университета физической культуры имени И. Боберского

Современные идеи содержания комплементарно-интегративного обучения будущих менеджеров: формирование здоровьесориентированных управленческих навыков

Теоретически обобщены современные идеи содержания комплементарно-интегративного обучения будущих менеджеров из-за необходимости формирования у них здоровьесориентированных управленческих навыков. Раскрыта сущность комплементарно-интегративных взаимосвязей в содержании педагогической технологии формирования готовности будущих менеджеров к созданию здоровьесориентированной среды организации. Выделены и унифицировано специальные, системные принципы, что будут служить действенным механизмом для создания комплементарно-интегративных взаимосвязей в содержании здоровьесориентированной технологии профессиональной подготовки студентов-управленцев. Осуществлен анализ идей реализации комплементарно-интегративных взаимосвязей в системе профессионального образования будущих менеджеров, что разрешит объединить и использовать действенные, многофункциональные концепты здоровьесориентированного обучения.

Ключевые слова: комплементарно-интегративное обучение, будущие менеджеры, навыки здоровьесориентированного управления, педагогическая технология, здоровьесориентированная среда, организация.

Zavydivska Olga

PhD in Economics, Associate Professor, Doctoral student of the National University "Chernihiv Collegium" named after T.G. Shevchenko, Associate Professor

*of Economic and Management Department of Lviv State University
of Physical Culture named after I. Boberskyi*

**Modern ideas of content of complementary-integrative learning
of future managers: formation of health-oriented management skills**

Modern ideas of content of complementary-integrative learning of future managers through formation their health-oriented management skills are theoretically grounded. The essence of complementary-integrative interconnections in the content of pedagogical technology of forming the readiness of future managers to create a health-oriented environment in the organization is revealed. Special, systemic principles, which will serve as an effective mechanism for creating complementary-integrative interconnections in the content of health-oriented technology of professional training of students-managers, are identified and unified. The ideas of implementation of complementary-integrative interconnections in the system of professional education of future managers are analyzed, which will allow combining and using the effective multifunctional concepts of health-oriented learning.

A new approach to the process of transfer and assimilation of knowledge and skills as an alternative to the traditional system are declared. It is about the neediness to bridge the gap between the knowledge that students receive and the skills they will need for doing health-oriented management. It is stated that the concept of meaningful complementary integration gives impetus for understanding at the problem level the content of professional competences of students-managers and the opportunity for them to develop the skills of health-oriented management.

Key words: complementary-integrative learning, future managers, health-oriented management skills, pedagogical technology, health-oriented environment, organization.